

NORGES JUBILÆUMS = UTSTILLING : 1914 • KRISTIANIA •

17 SEKTION TORVBRUK OG MYRKULTUR

Sektionens styre :

Ingeniør *J. G. Thaulow*, formand.
Amtsgronom *K. Monrad*.

DENNE SEKTION faar egen bygning beliggende mellem landbruksbygningen og havebruksbygningen, kun adskilt fra disse ved overbyggede gjennomganger, saaat samtlige bygninger blir sammenhengende.

Samtlige klasser under denne sektion henhører til utstillingens *permanente* avdeling undtagen klasse 433, kulturplanter og produkter avlet paa myr, som utstilles samtidig med *jordbrukets produktutstilling* i tiden fra 20 til 28 september 1914.

Anmeldelsen om deltagelse i utstillingen skrives paa særlige blanketter, som utfyldes i 3 likelydende eksemplarer og indsendes til vedkommende lokalkomite eller for utstillere i Kristiania direkte til hovedkontoret, Frogner. Blanketterne faaes utlevert sammesteds.

For sektionens *permanente avdeling* maa anmeldelser om deltagelse være indkommet til utstillingens hovedkontor eller vedkommende amtslokalkomite senest inden 1 mai 1913 og for sektionens *kortvarige avdeling* senest inden 1 august 1914.

Pladsavgiften er i utstillingsbygningen 16 kr. pr. m² fri til alle sider og 12 kr. for hver løpende meter vægflate med eller uten gulvflate av høist 1 m. bredde. Under skur er pladsavgiften 6 kr. pr. m² og i det fri 3 kr. pr. m². For sektionens kortvarige avdeling betales ingen pladsavgift. Hvor vedkommende utstillingsgjenstand skal anbringes avgjøres av sektionens styre.

Kollektivutstillinger vil bli søkt istandbragt i størst mulig utstrækning.

Fællesmontering, som blev brukt i torvbruksavdelingen ved Kristianiautstillingen 1907 og Gjøvikutstillingen 1910 vil ved denne anledning bli gjennomført i endnu større utstrækning.

Utenlandske maskiner og redskaper under denne sektion kan paa speciel henvendelse tillates utstillet.

Forøvrig henvises til utstillingens almindelige bestemmelser, som paa forlangende kan erholdes tilsendt, og til nedenfor nævnte specielle bestemmelser for utstilling i denne sektion.

Program.

Permanent utstilling.

(Brun anmeldelsesblanket).

Anmeldelsesfrist 1 mai 1913. Avholdelsestid 15 mai—30 september, eventuelt 15 oktober 1914.

Gruppe 126. Produkter av torvbruk.

- Klasse 415. Brændtorv, stiktorv eller maskintorv.
 » 416. Torvstrø og torvmuld i baller eller løs vegt samt ureven torvstrø.
 » 417. Andre produkter av torv.

Gruppe 127. Maskiner og redskaper for torvbruk.

- Klasse 418. Maskiner og redskaper vedk. brændtorvindustrien.
 » 419. Maskiner og redskaper vedk. torvstrøindustrien.
 » 420. Transportmateriel for torvindustrielle anlæg.
 » 421. Ovner og ildsteder for torvfyring.
 » 422. Andre gjenstande vedk. torvbruket.

Gruppe 128. Hjælpemidler m. v. vedk. torvbruket.

- Klasse 423. Instrumenter m. v. vedk. undersøkelse av torvmyrer.
 » 424. Avgroftningsplaner for torvmyrer, karter og arbeidsplaner.
 » 425. Tegninger og modeller vedk. torvbruket.
 Klasse 426. Andre anskuelsesmidler vedk. torvbruket.
 » 427. Litteratur, statistikk og fotografisamlinger vedk. torvbruket.

Gruppe 129. Myrkultur.

- Klasse 428. Avgroftning av myr, profiler, planer og tegninger.
 » 429. Myrprofiler og prøver av myrjord.
 » 430. Jordforbedringsmidler og deres indflydelse.
 » 431. Kunstgjødning for myrjord og disse stoffes indflydelse.
 » 432. Bekjæmpelse av ugræs.
 » 434. Maskiner og redskaper for myr dyrkning.
 » 435. Apparater for rensning av myrvand.
 » 436. Straffangers anvendelse til myr dyrkningsarbeider.
 » 437. Litteratur, statistikk og fotografisamlinger vedk. myrkultur.

Gruppe 130. Kollektive utstillinger.

Kortvarig utstilling.

(Anmeldelsesblanket 6).

Anmeldelsesfrist 1 august 1914. Avholdelsestid 20—28 september 1914.

Klasse 433. Kulturplanter og produkter avlet paa myr.

Specielle bestemmelser.

TORVBRUKSAVDELINGEN ved det 12te almindelige norske landbruksmøtes høstutstilling i Kristiania 1907 var som bekjendt meget rikholdig, men den dannet dog ikke et virkelig billede av hele landets torvbruk, fordi flere landsdeler slet ikke var repræsenteret.

Ved denne anledning vil det være særdeles ønskelig om der kan fremvises noget fra hvert amt.

Gruppe 126. Produkter av torvbruk.

Stiktorv (skjæretorv, spadetorv) spiller en saa stor rolle særlig i kystdistriktene, at der bør utstilles et utvalg av prøver herav fra de forskjellige landsdeler.

Maskintorv bør utstilles fra alle landets brændtorvfabrikker. Gjerne ogsaa fotografier og andet for at anskueliggjøre driften.

Torvstrølagene rundt om i bygdene har i de senere aar hat en glædelig fremgang. Naar hensyn tages til antal torvstrøanlæg staar Norge nu som nr. 1 i hele verden, selv om de fleste av disse er forholdsvis smaa. Dette bør bli virkningsfuldt demonstrert paa utstillingen. Sektionens styre mener, at saa vil kunne ske ved kollektive utstillinger fra hvert amt, anskueliggjort ved prøver av torvstrøet, modeller, fotografier, diagrammer m. m. Beretningen fra amtsagronomerne, utgit av Det Kgl. Selskap for Norges Vels jordbundsutvalg 1909, vil bli av stor nytte for utarbeidelsen, idet man kun behøver at føre de deri anførte opgaver à jour til og med aaret 1914. Hvorledes det hele skal ordnes, kan endnu ikke bestemmes, men det henstilles til de amtsagronomer, som inden hvert amt faar befatning hermed, at konferere med sektionens styre, før der laves monter m. m. Av hensyn til den innskærkede plads kan saadanne monter ikke bli store og forøvrig henvises til programmets § 12 angaaende godkjendelse av monter utseende m. m.

De store *torvstrøfabrikker* bør utstille baller av saavel torvstrø som torvmuld enten i naturlig størrelse eller som mindre modelballer. Og ogsaa her gjælder det at ta hensyn til den innskærkede plads, og der bør tages under overveielse at faa istand kollektive utstillinger.

Prøver av brændtorv og torvstrø, der skal være gjenstand for bedømmelse, maa, som nævnt i programmet § 18, være ledsaget av analysebevis. Analyserne utføres ved henvendelse til statens kemiske kontrolstationer i Kristiania, Bergen og Trondhjem. Det samme gjælder nedenfor nævnte prøver av myrjord.

Gruppe 127. Maskiner og redskaper for torvbruk.

Da de *redskaper*, som anvendes til torvdrift er høist forskjellige rundt om i landet, vil det være meget ønskelig at faa utstillet modeller av de mest typiske torvspader, torvkiver, torvgafler og andre redskaper for torvdrift inden hvert enkelt distrikt. Paa Vestlandet benyttes enkelte steder nogen smaa brændtorvsmaskiner (eltemaskiner) av forskjellig konstruktion. Disse vil det være av megen interesse at faa utstillet.

De norske firmaer, som fabrikerer *maskiner, redskaper, transportmateriel, ovner, ildsteder m. m* for torvbruk, bør utstille disse i den utstrækning, som pladsen vil tillate. Store brændtorvsmaskiner vil bli utstillet ute i det fri og de smaa i skur. Torvstrømaskineri vil dels bli utstillet i selve torvbruksbygningen og dels i skur. Arrangementet vil bli saaledes, at alt vedrørende brændtorv blir paa et sted og alt vedrørende torvstrø paa et andet sted i bygningen.

Gruppe 128. Hjælpemidler m. v. vedk. torvbruk.

For at kunne faa et samlet billede fra det hele land av hvad der er utrettet paa torvbrukets omraade, vil det foruten utstillingsgjenstander, tegninger, modeller, fotografier m. m. ogsaa være ønskelig at faa indsamlet endel *opgaver*, som kan benyttes til utarbeidelse av statistiske tabeller og diagrammer. I enkelte amter vil vistnok amtagronomerne kunne besørge dette, f. eks. som foran nævnt, for torvstrølagens vedkommende, men forøvrig vil sektionens styre gsaa kunne paata sig at bearbeide de indkomne opgaver. Fra de amter, hvor brændtorv benyttes til brændsel, vil det være av betydning at faa opgaver over, i hvor stor utstrækning torvdrift foregaar. For torvstikningens vedkommende vil dette muligens falde vanskelig, men i distrikter, hvor torvdrift er almindelig, vet man saa nogenlunde, hvor meget hver gaard eller familie bruker og av folkeregistret, hvor mange familier der er. Likeledes vil det fra Vestlandet og muligens andet steds være heldig at erholde opgaver over, hvor mange smaa brændtorvsmaskiner, man anvender.

For torvfabrikkernes vedkommende, saavel større brændtorvanlæg som torvstrøfabrikker og torvstrølag, vil det være heldig at faa omtrentlige opgaver over, hvor stor kapital er nedlagt i hvert anlæg, for derved at faa en oversigt over værdien av vort lands torvindustri. De større brændtorvanlæg og torvstrøfabrikker vil meget let kunne opgi den aarlige produktion m. m. Likeledes vil det ogsaa være ønskelig at faa opgit anlæggenes antal, navn og adresse inden hvert amt.

Gruppe 129. Myrkultur.

Prøver av *myrjord* vil være av stor interesse for at kunne anstille sammenligninger mellem myrenes beskaffenhet i de forskjellige landsdeler. Der bør da helst utstilles myrprofiler med overflatevegetation og endel av undergrunden. Saadanne kan optages i seksjoner og sendes i flere lange kasser. Karter over myrer og projekter for opdyrking bør ogsaa indsendes.

Fra distrikter, hvor der er utført *større myr dyrkningsarbeider*, vil det være av interesse at faa utstillet prøver av plantebestanden ledsaget av myrprofiler og opplysninger om kulturmaaten m. m. Det samme gjælder *høitliggende opdyrkede myrer*. Likeledes planer av myr dyrkningsarbeider, ledsaget av opgaver over omkostninger og økonomiske resultater. Tegninger og profiler av myrgrøfter og disses indflydelse osv.

Hvor der findes *jordforbedringsmidler*, som f. eks. mergel og lignende, vil det være av interesse at faa disse utstillet, helst ledsaget av analyser. Specielle maskiner og redskaper for myr dyrkningsarbeider saavel som fotografisamlinger m. m. er det ogsaa ønskelig at faa utstillet.

I forbindelse med landbrukets produktutstilling i løpet av høsten ønskes utstillet *kulturplanter og produkter, avlet paa myr*.

Særlig kan nævnes bundter av græsvekster og korn, visende f. eks. avlingen paa 1 m², prøver av korn og græsfrø, som helst bør være renset, rotfrugter med opgaver over avlingen pr. maal (10 ar), grønsaker og muligens andre vekster.

Det vil være heldig at indsende analyser av korn avlet paa myr, likeledes spireevnen for saavel korn som græsfrø.

Der ønskes ogsaa opgaver over myrens beskaffenhet og beliggenhet, særlig om det er høitliggende myrer.

Forsaa vidt som transportutgifterne ikke blir for store, vil det ogsaa være av interesse at faa utstillet store *træstammer, røtter m. m.*, som graves op av myrene.

Præmier og bedømmelser.

PRÆMIERNE er utstillingens vanlige — ærespræmie, guld-, sølv- og broncemedalje, samt hædrende omtale. — Pengepræmier utdeles ikke.

For den permanente avdeling begynder bedømmelsen 2 juni 1914 og for den kortvarige avdeling 20 september 1914.

Prøver av brændtorv maa være ledsaget av analysebevis for askeindhold samt beregnet brændværdi. Prøver av torvstrø av lignende bevis for tørhetsgrad og vandopsugningsevne. Prøver av myrjord av analysebevis for indhold av plantenæringsstoffer m. v. Der bør ogsaa indsendes analyser av korn avlet paa myr, likeledes av spireevnen for saavel korn som græsfrø.

Utenlandske maskiner og redskaper, som maatte tillates utstillet, bedømmes ikke, men kan tildeles utstillingens takkediplom.

Kollektivutstillinger i sektionens permanente avdeling bedømmes særskilt, med mindre der forlanges særskilt bedømmelse. Kollektivutstillinger under sektionens kortvarige avdeling bedømmes underet.

Forøvrig henvises til utstillingens bestemmelser for jurybedømmelsen.

Prøvning av maskiner og ildsteder.

Maskiner og redskaper vedkommende brændtorvindustrien,

som utstilles i gruppe 127 klasse 418. og som ønskes bedømt, maa paa forhaand prøves av en av utstillingens styre godkjendt prøvekomite. Prøverne vil kunne finde sted paa de myrer, hvor vedkommende type av maskiner eller redskaper er i bruk og vil kunne foretages i juni—juli maaned 1913. Utstillerne maa selv betale de ved prøverne forvolgte omkostninger. Prøveresultatene vil først bli offentliggjort samtidig med bedømmelsen i 1914.

Ovner og ildsteder for torvfyring,

som utstilles i gruppe 127 klasse 421, og som ønskes bedømt, maa for at bli antat til utstilling, paa forhaand prøves av en av utstillingens styre godkjendt prøvekomite. Prøver av torvovner vil kunne foretages vinteren 1913—1914 paa Det Norske Myrselskaps kontor i „Landbrukets Hus“, Rosenkrantzgt. 8⁴. Prøver med større ildsteder for dampkjeler m. m. kan kun foretages paa stedet og helst kun utstilles som tegninger under gruppe 128 klasse 425. Utstillerne maa selv betale de ved prøverne forvolgte omkostninger. Prøveresultatene vil først bli offentliggjort samtidig med bedømmelsen i 1914.

Torvstrørivere,

som utstilles i gruppe 127, klasse 419 og som ønskes bedømt maa underkastes prøve, uanset om prøver tidligere har fundet sted. Anmeldelse maa derfor være ledsaget av tegning og beskrivelse av torvstrøriveren, med opplysninger om hvorvidt konstruktionen eller detaljer av samme er ny eller patentert, samt hvori forbedringerne bestaar og hvad dermed søkes opnaadd. Videre ønskes opplyst om torvstrøriveren er forsynet med sigt og om hvorvidt den er beregnet for haandkraft, hestevandring eller maskinkraft. Desuten omdreiningstallet, vekt og pris, samt hvor torvstrøriveren fabrikeres og hvor den sælges.

Prøverne vil bli foretat vaaren 1914 paa maskinprøveanstalten ved Norges Landbrukshøiskole.

Utstillerne maa selv betale omkostningerne ved prøverne i henhold til maskinprøveanstaltens reglement. Prøveresultatene, der er et led i utstillingsbedømmelsen, vil først bli offentliggjort samtidig med denne.

Kristiania 31te januar 1913.

F. G. Thaulov

formand for 17de sektion.